

Soortmanagementplan

Gebouwbewonende Soorten Apeldoorn

Jaaroverzicht 2023

Soortmanagementsplan Apeldoorn Jaaroverzicht 2023

Inleiding

Halverwege 2019 is een langdurige ontheffing afgegeven voor gebouw-bewonende soorten op basis van het Soortmanagementsplan van de gemeente Apeldoorn.

Voor plannen die gebouwen binnen de bebouwde kom Apeldoorn/Ugchelen plaats vinden, kan zo een onderzoeks- en ontheffingstraject bespaard worden.

Onderdeel van de ontheffing zijn voorwaarden 22 en 23, waarin staat dat er ieder jaar gemeld moet worden wat de uitgevoerde werkzaamheden en maatregelen in het afgelopen jaar waren en wat de resultaten van monitoring zijn. Ook moet inzicht geboden worden in de voorgenomen werkzaamheden en maatregelen van het volgende jaar. Dit rapport gaat over 2023.

Beknopt infoblad 2023

Aantal projecten 2023 (opgeleverd)		20
Waarvan onderhoud zonder aanleg voorzieningen		8
Waarvan ingrepen met aanleg voorzieningen generiek		12
Waarvan ingrepen met aanleg voorzieningen maatwerk		0

Aantal voorzieningen 2023 (opgeleverd)	
Voor gierzwaluw	Onbekend
Voor huismus	Onbekend
Voor vleermuizen	Onbekend

Aantal verleende machtigingen 2023	
Verleende machtigingen aan particulieren, verenigingen van eigenaren, bedrijven en ontwikkelaars	17

Projecten 2023

In 2023 zijn er 20 projecten uitgevoerd onder het SMP. De verdeling is De Goede Woning 15, De Woonmensen 0, Ons Huis 5, gemeente Apeldoorn 0, zie tabel 1. Daarnaast zijn er vanuit de gemeente 17 machtigingen verleend aan andere partijen, zie tabel 2.

Maatregelen zijn getroffen ter mitigatie/compensatie van mogelijk verloren gegane verblijfplaatsen. Een overzicht van de typen en aantallen zijn te vinden in tabel 3.

Tabel 1. In 2023 afgeronde projecten.

Machtiginghouder	Projectnaam	onderhoud	generiek	maatwerk
De Goede Woning	LGB0001781 Hopweg, Valkenweg, Oude Beekbergerweg en Spreeuwenweg	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000545 Eburonenstraat	Nee	Ja	Nee
De Goede Woning	LGB0000241 en LGB0000246 Meerkoetweg e.o.	Nee	Ja	Nee
De Goede Woning	LGB0001991 en LGB0001999 Pinksterbloem	Nee	Ja	Nee
De Goede Woning	LGB0000752 en LGB0000753 Matendreef en De Maten 2	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000531 Van Slingelandstraat e.o.	Nee	Ja	Nee
De Goede Woning	LGB0000881 Doddendaal e.o.	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000561 Pieter Saenredamstraat e.o.	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000041 en LGB0000071 Het Monument I en II	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000625 Marsweg	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0001474 Talmaborg	Nee	Ja	Nee
De Goede Woning	LGB0000231 De Hegge/Sumatralaan	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0001181 Straatmakershoeve	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0001143 Wilhelmina Druckerstraat	Ja	Nee	Nee
De Goede Woning	LGB0000644 Gemzenstraat	Nee	Ja	Nee
Ons Huis	C45hb - Wolwevershorst	nee	ja	nee
Ons Huis	C37hb - De Sikkell	Nee	ja	nee
Ons Huis	C12lb - Kalmoesstraat	nee	ja	nee
Ons Huis	C41lb - Kruizemuntstraat	nee	ja	nee
Ons Huis	C4hb - Mauvestraat	nee	ja	nee

Tabel 2. In 2024 door de gemeente Apeldoorn verleende machtigingen aan particulieren, verenigingen van eigenaren, bedrijven en ontwikkelaars.

Machtiginghouder	Projectnaam	onderhoud	generiek	maatwerk
particulier	5.1.2e	nee	ja	nee
Allround Investments B.V.	Asselsestraat 88-92	nee	ja	nee

particulier	5.1.2e	nee	ja	nee
particulier		nee	ja	nee
Stichting Pensiofonds Metaal en Techniek	Ijsbloem (4 t/m 22), Vuurbloem (1 t/m 37) en Schermbloem (36 t/m 46)	nee	ja	nee
Domi Vivere Ontwikkeling & Realisatie BV	Deventerstraat 386	nee	ja	nee
particulier		nee	ja	nee
particulier		nee	ja	Nee
particulier	5.1.2e	nee	ja	Nee
particulier		nee	ja	Nee
particulier		nee	ja	Nee
particulier		nee	ja	Nee
Driesten Harskamp	Jachthoornlaan 16	nee	ja	Nee
BJZ.nu	bedrijventerrein Kayersmolen Noord	nee	ja	Nee
Veeneman Bouw	Zutphensestraat 299	nee	ja	Nee
VvE Linie 't Hof Woningen II	Linie 1 t/m 31, 39 t/m 63, 79 t/m 85 en 607 t/m 635 (oneven)	nee	ja	Nee
Zoka Vastgoed b.v.	Tuinmansdwarslaan 5	nee	ja	Nee

In bovenstaande tabel is te zien:

- De projecten waar ingrepen zijn gepleegd en waar op grond van aangetroffen soorten maatwerk is toegepast met daarbij behorende voorzieningen
- De projecten waar ingrepen zijn gepleegd en waar op generieke wijze volgens het SMP voorzieningen zijn aangebracht
- De projecten waar alleen onderhoudsmaatregelen zijn uitgevoerd, met in achtneming van de SMP-voorwaarden maar zonder dat daarvoor voorzieningen (generiek)

Wat betreft dat laatste: een groot aantal projecten is uitgevoerd door bij de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezigheid van soorten zonder daarvoor specifieke gebouwvoorzieningen voor soorten aan te brengen. Het kan dan bv gaan om schilderwerkzaamheden waarbij er wel voor wordt gezorgd dat de soorten niet verstoord worden of gehinderd door afschermingsdoeken. Deze maatregelen worden voorgeschreven vanuit het SMP en zijn ter bescherming van de soorten, maar komen dus niet uiting in concrete permanente (verblijfs-)voorzieningen.

Tabel 3. Gerealiseerde maatregelen.

samenvattend overzicht opgeleverd	2019	2020	2021	2022	2023	totaal t/m 2023
Gierzwaluw						
inbouwkasten	12	261	625	84		
toegang bekisting		6	6	26		

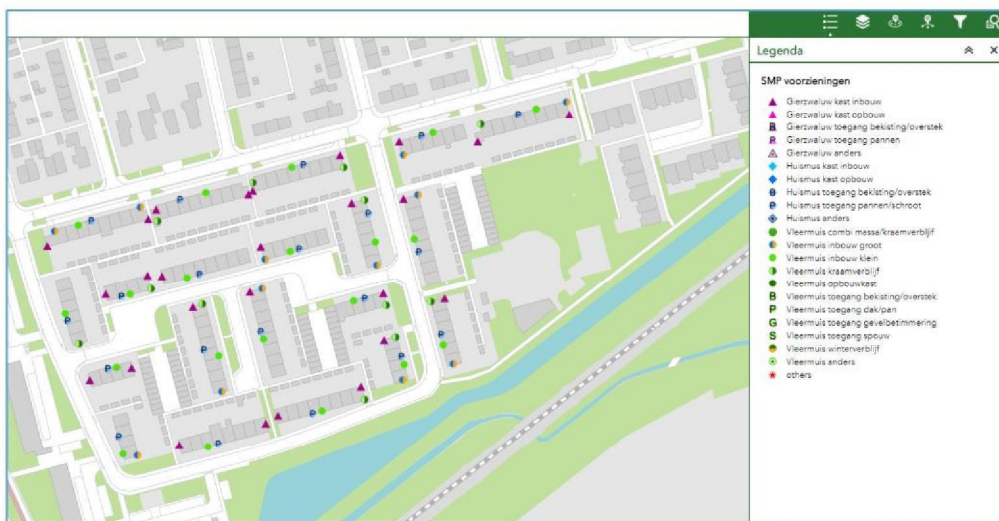
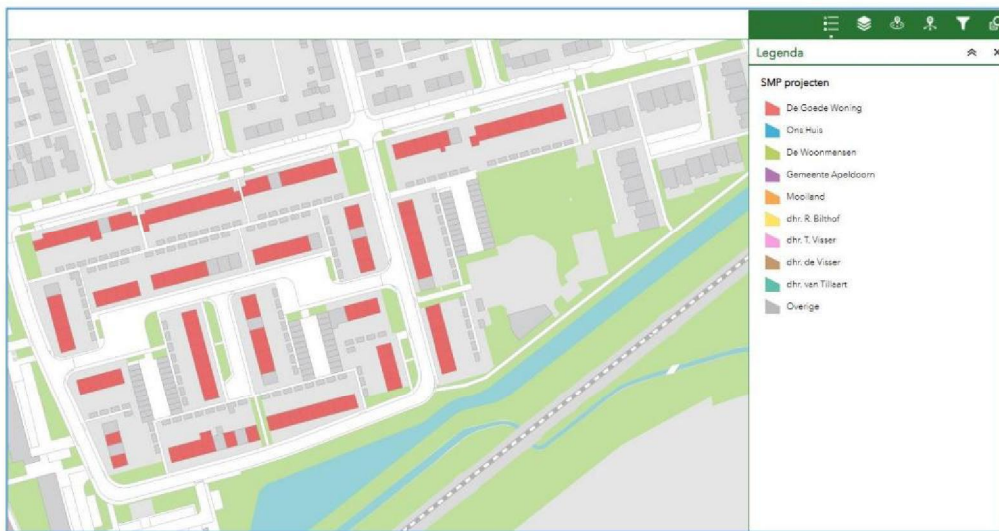
Huismus						
inbouwkasten	12	70	209	83		
toegang bekisting		3	3	12		
toegang pannen/schroot (m)*		1455	1992	14		
anders/maatwerk		30	2			
Vleermuizen						
inbouwkasten groot		32	34	6		
inbouwkasten klein	12	289	274	115		
kraamverblijven	2	21	29	14		
winterverblijven		20	2	12		
combi massa/kraam		11	24			
toegang overstek			42			
toegang spouw	10	10	176			
toegang gevelbetimmering			141			
Anders/maatwerk			2			

(*) het gaat hier om het toegankelijke maken van de (onderste) rijen dakpannen, daar waar deze op reguliere wijze vaak ontoegankelijk worden door het aanbrengen van zgn vogel-schroot. Dit wordt aangegeven in meters (m); omdat mussen koloniebroeders zijn kunnen op deze wijze vele huisvesting vinden. Als "norm" wordt gebruikt 1 mussenpaar per m.

In bovenstaande tabel zijn de uitgevoerde maatregelen van 2023 opgenomen.

Gegevens in GIS

In 2023 is verder gewerkt aan de verwerking van de gegevens in GIS. De woningcorporaties hebben de verwerking van de gegevens in GIS op elkaar afgestemd en leveren deze gegevens aan de gemeente Apeldoorn welke ze samenbrengt in een raadpleegbaar GIS-systeem. Zowel projecten als voorzieningen worden daarin bijgehouden. In onderstaande afbeelding een voorbeeld van project en voorzieningen van het project Saenredamstraat.

Afbeelding 2; Projectgebied en voorzieningen Saenredamstraat (voorbeeld)

Monitoring en aanvullende gegevens 2023

In onderstaande beschrijving zijn de lopende inzichten opgenomen omtrent de (trend)analyses van het project MUS, Meetnet Urbane Soorten plus enkele aanvullende gegevens. Een bredere monitoring vindt plaats in de jaren 2021, 2024 en 2027.

Huismus

De monitoring van de huismus wordt op drie manieren gedaan. Enerzijds zijn er de gegevens van SOVON uit het project Monitoring Urbane Soorten (MUS) voor de trendbepaling. Ten slotte worden 7 vaste deelgebieden in de jaren 2021, 2024 en 2027 geïnventariseerd volgens de methode zoals gebruikt tijdens de nulmeting in 2018.

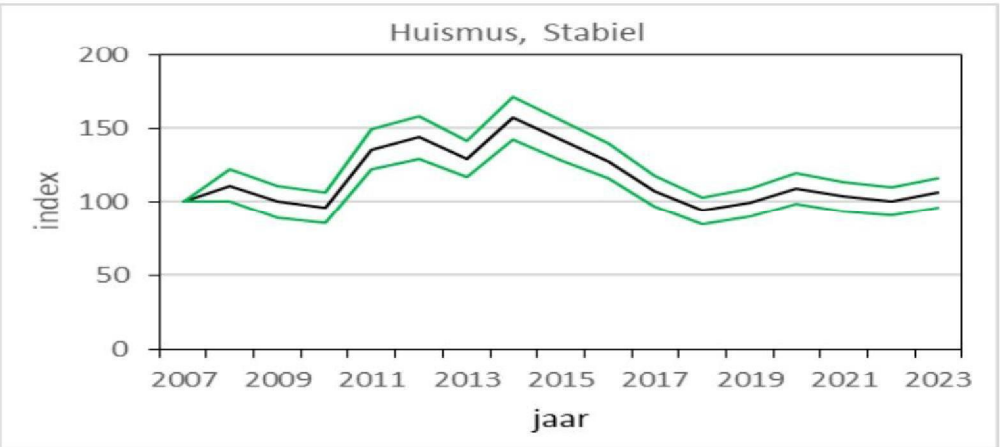
De gegevens van het project Monitoring Urbane Soorten (MUS) van SOVON¹ betreffen een lange reeks tellingen vanaf 2007 waardoor een trendanalyse uitgevoerd kan worden. De analyse is uitgevoerd voor Apeldoorn en er is een vergelijking gemaakt met enkele vergelijkbare plaatsen en de landelijke situatie.

Op dit moment wordt de trend voor huismus als stabiel benoemd. De gegevens van huismus over de reeks van jaren is te zien in tabel 4. De grafische weergave van de trendanalyse is weergegeven in afbeelding 3.

Tabel 4. Telreeks huismussen Project Monitoring Urbane Soorten (MUS).

Soort	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Trend
Huismus	100	111	100	96	136	144	129	157	142	128	105	94	99	109	103	100	106	Stabiel
BI*	0	11	11	11	14	14	12	15	14	12	10	9	10	11	10	10	10	

** Betrouwbaarheidsinterval

Afbeelding 3. Grafische weergave telreeks Monitoring Urbane Soorten (MUS). De trends zijn vergeleken met die in Arnhem, Deventer, Zutphen en de landelijke trend (zie tabel 5).

Tabel 5. Trendvergelijking met andere steden.

¹ Bron: SOVON, MUS-analyse, jaarlijks aangeleverd (2023: 5.1.2e

Soort	Plaats	Trend_Klasse
Huismus	Apeldoorn	Stabiel
Huismus	Arnhem	Matige afname (p<0.01)
Huismus	Deventer	Stabiel
Huismus	Zutphen	Stabiel
Huismus	combi Arnhem-Deventer-Zutphen	Matige afname (p<0.01)
Huismus	Nederland (alleen MUS)	Stabiel

De Apeldoornse situatie steekt voor huismus gunstig af.

Trendgegevens zijn tevens beschikbaar voor nog 34 in de stad aan te treffen soorten, waarvan enkele ook gebouwbewonend zijn, zoals kauw, spreeuw en scholekster. Deze zijn bij de gemeente Apeldoorn op te vragen.

Gierzwaluw

De monitoring van de gierzwaluw wordt op drie manieren gedaan. Enerzijds zijn er de gegevens van SOVON uit het project Monitoring Urbane Soorten (MUS) voor de trendbepaling, anderzijds aanvullende monitoring op territoria door stagiaires en vrijwilligers. Ten slotte worden 7 vaste deelgebieden in de jaren 2021, 2024 en 2027 geïnventariseerd volgens de methode zoals gebruikt tijdens de nulmeting in 2018.

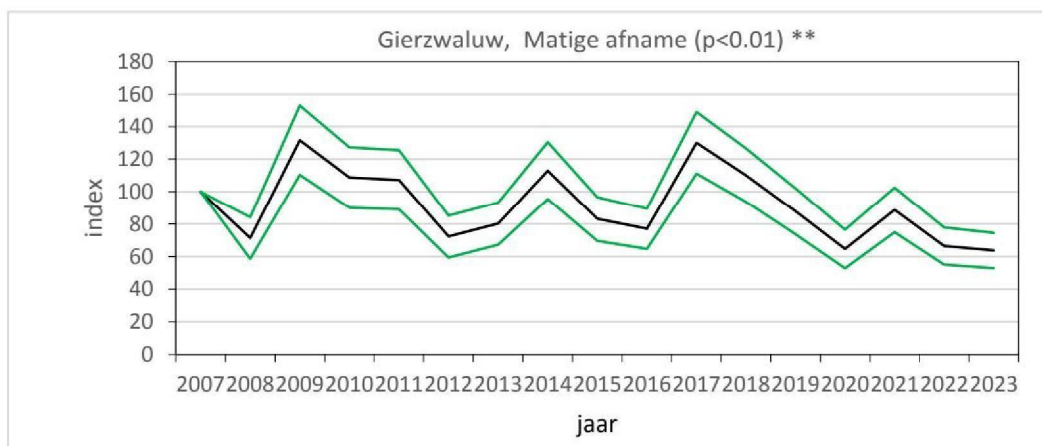
De gegevens van het project Monitoring Urbane Soorten (MUS) van SOVON betreffen een lange reeks tellingen vanaf 2007 waardoor een trendanalyse uitgevoerd kan worden. De analyse is uitgevoerd voor Apeldoorn en er is een vergelijking gemaakt met enkele vergelijkbare plaatsen en de landelijke situatie.

Op dit moment wordt de trend voor gierzwaluw als matige afname benoemd. De gegevens van de soort over de reeks van jaren is te zien in tabel 6. De grafische weergave van de trendanalyse is weergegeven in afbeelding 4.

Tabel 6. Telreeks gierzwaluwen Project Monitoring Urbane Soorten (MUS).

Soort	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Trend
Gierzwaluw	100	71	132	109	107	72	80	113	83	77	130	110	88	65	89	66	64	Matige afname
BI*	0	13	21	19	18	13	13	18	14	12	19	16	14	12	14	11	11	

** Betrouwbaarheidsinterval

Afbeelding 4. Grafische weergave telreeks Monitoring Urbane Soorten (MUS).

De trends zijn vergeleken met die in Arnhem, Deventer, Zutphen en de landelijke trend (zie tabel 7).

Tabel 7. Trendvergelijking met andere steden.

Soort	Plaats	Trend_Klasse
Gierzwaluw	Apeldoorn	Matige afname ($p < 0.05$)
Gierzwaluw	Arnhem	Matige afname ($p < 0.05$)
Gierzwaluw	Deventer	Onzeker
Gierzwaluw	Zutphen	Stabiel
Gierzwaluw	combi Arnhem-Deventer-Zutphen	Matige afname ($p < 0.05$)
Gierzwaluw	Nederland (alleen MUS)	Matige afname ($p < 0.05$)

De Apeldoornse situatie is vergelijkbaar met de situatie in de combi Arnhem-Deventer-Zutphen. Apeldoorn laat dezelfde trend als landelijk zien, nl. een matige afname. Alleen in Zutphen gaat het beter.

In 2023 is er geen onderzoek door vrijwilligers geweest.

Vleermuizen

De monitoring van vleermuizen wordt op twee manieren gedaan. In de jaren 2021, 2024 en 2027 zullen 7 deelgebieden door een externe partij geïventariseerd worden op dezelfde manier als de nulmonitoring. Daarnaast worden vier routes door de stad jaarlijks twee maal (1: juni-15 juli, 2: 15 aug.-31 sept.) te fiets gemonitord door vrijwilligers met een automatische batdetector. De routes zijn te zien in figuur 7. De gegevens kunnen gebruikt worden voor een trendanalyse. Grote aantallen vleermuizen worden waargenomen. De telgegevens zijn te zien in tabel 8.

Tabel 8. Per route waargenomen aantallen vleermuissoorten.

2018	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	V.mur	
NO	42	1	0	1	0	0	0	2	46
ZO	42	1	0	0	0	0	0	0	43
ZW	87	1	0	0	0	0	1	0	89
NW	40	0	0	0	0	0	0	0	40
	211	3	0	1	0	0	1	2	218

2019	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	onbekend	
NO	124/78	2/3	4/0	9/0	0/0	0/0	0/0	0/0	
NO	202	5	4	9	0	0	0	0	220
ZO	166/28	9/0	0/1	7/0	0/0	3/0	0/0	0/0	
ZO	194	9	1	7	0	3	0	0	214
ZW	58/29	0/0	2/1	4/2	2/0	0/0	0/0	0/0	
ZW	87	0	3	6	2	0	0	0	98
NW	41/86	5/104	0/1	3/1	0/1	0/0	0/0	0/6	
NW	127	109	1	4	1	0	0	6	248
	638	123	10	28	3	3	0	22	780

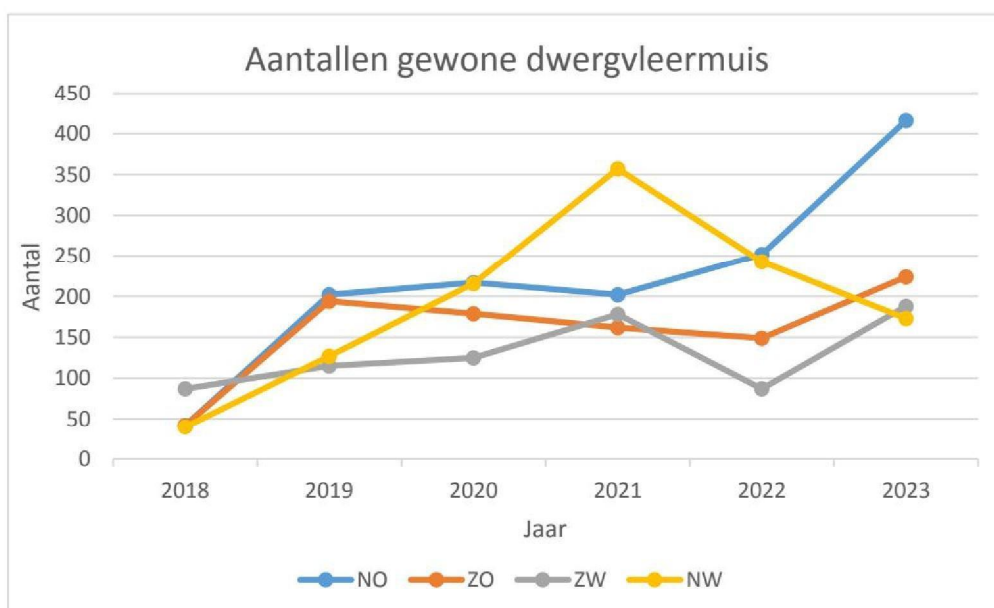
2020	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	onbekend	
NO	78/139	0/4	1/3	16/0	0/0	1/0	3/0	3/0	
NO	217	4	4	16	0	1	3	3	248
ZO	84/95	0/8	2/3	20/0	0/0	0/0	0/0	4/0	
ZO	179	8	5	20	0	0	0	4	216
ZW	45/80	0/0	2/5	5/0	0/0	0/0	0/0	0/0	
ZW	125	0	7	5	0	0	0	0	137
NW	112/104	1/5	7/3	70/0	0/0	2/0	1/0	0/0	
NW	216	6	10	70	0	2	1	0	305
	737	18	26	111	0	3	4	7	906

2021	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	onbekend	
NO	70/132	1/2	8/1	4/0	0/0	0/0	0/0	0/0	
NO	202	3	9	4	0	0	0	0	218
ZO	*/162	*/1	*/1	0/0	*/2	*/1	0/0	0/0	
ZO	162*	1*	1*	0	2*	1*	0	0	167
ZW	31/147	1/2	0/4	24/7	0/0	1/1	0/0	0/0	
ZW	178	3	4	31	0	2	0	0	218
NW	78/279	0/0	3/0	62/0	0/0	0/0	0/0	2/3	
NW	357	0	3	62	0	0	0	5	427
	899	7	17	97	2	3	0	5	1030
*door communicatiefout ZO1 niet gedaan									

2022	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	onbekend	
NO	111/141	1/5	13/8	8/11	0/0	1/0	0/0	1/0	
NO	252	6	21	19	0	1	0	1	300
ZO	149/*	0/*	4/*	7/*	0/*	1/*	0/*	2/*	
ZO	149*	0*	4*	7*	0*	1*	0*	2*	163
ZW	70/17**	0/4**	2/3**	2/0**	0/0**	0/0**	0/0**	1/0**	
ZW	87**	4**	5**	2**	0**	0**	0**	1**	99

NW	68/175	0/3	3/5	61/2	0/0	12/0	0/0	2/0	
NW	243	3	8	63	0	12	0	2	331
	731	13	38	91	2	14	0	5	893
* tweede ronde mislukt									
** tweede ronde mislukt, over gedaan maar laat/koud: niet representatief									

2023	P.pip	P.nat	N.noc	E.ser	M.dau	P.aur	P.pyg	onbekend	
NO	232/184	5/7	8/1	22/0	0/0	3/2	2/0	9/0	
NO	416	12	9	22	0	5	2	9	475
ZO	100/124	0/6	5/1	4/0	0/0	0/0	0/0	9/0	
ZO	224	6	6	4	0	0	0	9	249
ZW	100/88	0/0	1/3	0/0	0/0	0/3	0/0	0/0	
ZW	188	0	4	0	0	3	0	0	195
NW	81/92	0/5	1/3	22/0	0/0	1/0	0/0	0/0	
NW	173	5	4	22	0	1	0	0	205
	1001	12	19	48	0	9	2	18	1124

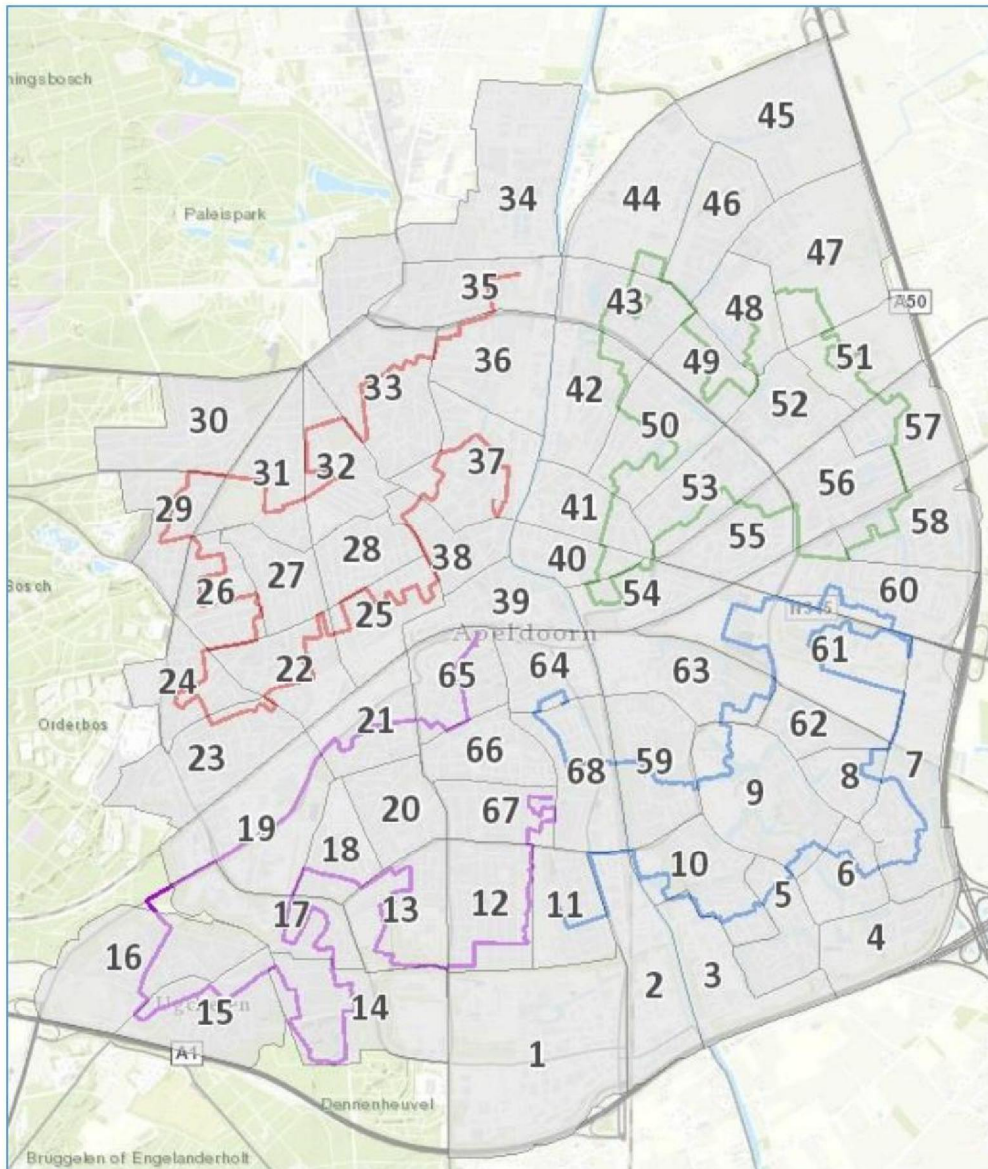

Afbeelding 6. Grafische weergave van de per route aangetroffen aantallen gewone dwergvleermuizen.

Gewone dwergvleermuis: Alleen voor de gewone dwergvleermuis zijn voldoende gegevens voorradig om iets te kunnen zeggen over de ontwikkeling. De gegevens zijn in afbeelding 6 grafisch uitgezet voor de eerste zes monitoringsjaren.

Het verschil tussen de eerste en de tweede ronde blijkt telkens groot.

Laatvlieger: Net als in de voorgaande jaren werden er in 2023 in NW opvallend veel laatvliegers tijdens de eerste ronde waargenomen. Het is nog niet bekend waarom dat zo is. Mogelijk bevindt er zich een kraamkolonie in het stadsdeel.

Figuur 7. De vier vleermuisfietstrajecten.

Monitoring maatregelen

De maatregelen die getroffen worden, d.w.z. de aangebrachte vervangende verblijfplaatsen, dienen ook gemonitord te worden. De inbouw van verblijfplaatsen worden sinds 2021 gemonitord. De monitoring wordt in een separaat verslag gerapporteerd.

De in 2023 gemonitorde voorzieningen betreffen die van de volgende gerealiseerde projecten:

1. Meerkoetweg ()
2. Vogelbuurt (LGB0141)
3. Casper Fagelstraat (LGB0532)
4. Montferland (LGB1375)

5. Eburonenstraat (LGB0000545)
6. Talingweg (LGB0191)
7. De Donken (LMB2731)
8. Hattemsebeek ()
9. 1^e Wormenseweg (LC0561)

Huismus

Bij de meeste projecten wordt redelijk gebruik gemaakt van ingebouwde nestkasten door huismussen, in de meeste gevallen betreft dit de (vaak hoger hangende) gierzwaluwkasten. In sommige projecten werd onder de dakpannen (toegankelijk gehouden/gemaakt) gebroed.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen blijken compleet afwezig te zijn in de onderzochte projecten, terwijl soms wel in naastgelegen straten gebroed wordt. Gebruik van de woningen voor de ingreep was ook niet bekend (waarschijnlijk afwezig).

Vleermuizen

De oostgevel aan de Van de Spiegelstraat is erg succesvol. in maar liefst drie invliegstenen met achterliggende zomerkast en in een kabelgoot werden in totaal 5 gewone dwergvleermuizen waargenomen. In 2022 werd in deze gevel al een invliegende laatvlieger waargenomen via een invliegsteen.